

6

L'heroi medieval: un projecte de literatura europea

Teresa Colomer, Maria Milian, Teresa Ribis, Oriol Gruasch i Anna Camps
Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura
Universitat Autònoma de Barcelona

Una de les dades més greus de l'ensenyament de la llengua i la cultura avui en dia és la d'establir un consens sobre els continguts d'aprenentatge i sobre la seva programació. A l'etapa semanalitzada, la programació cronològica existent fins ara resolja amb majoria aquest problema. Els continguts recorren en una sèrie caudita d'estudis tipus curriculars sequencialment, a través dels quals es va després d'un altre. Lamentablement, el cuestionament d'una part dels continguts ensenyats en aquesta etapa, així com de l'ús de programació, no han trobat una alternativa en els currículums oficials que naveguen en el seu inconfonible de tenmes com històriar o periodització (Vayreda, 1996). Pensem que la desorientació actual podria resoldre's si es fidelment reflexionessin sobre les eines o fons de les estructures en el fet literari que, sovint, implícitament, contenen els antics programes, si, a ventilar-han, s'establissem amb claredat quines estructures semblant apropicades i si se'n programés l'aprenentatge al llarg de l'etapa i a través de les diferents l'oceratures que està d'ençà els últims anys i els actuals.

Cal pensar, per exemple, que els mitos i les mitologies han d'haver visut en algun moment de la seva esculptura que la literatura és un fenomen que es desenvolupa amb el context sociocultural de producció i recepció, que les obres estableixen relacions intertextuals entre elles, per exemple, amb l'excepció de tòpics o motius literaris o per fer d'agrupar-se sota diverses mateixes regles de construcció que, en general, gèneres, o que el treballar en les obres al llarg del temps i en les cultures dóna lloc a una gran quantitat de variantes que formen un eix central de la comunicació literària. Variacions que poden observar-se, per exemple, en l'itinerari de traduccions i adaptacions

Iversions d'una obra. D'en el treballament actual del cinquè literari, en la seva integració i jerarquia en col·leccions editorials, relacions amb els sistemes audiovisuals de l'edat, etc. Asprenys abans desatencions, però imprescindibles per a la familiarització dels adolescents i les adolescentes amb la literatura actual i que es obre una gran atenció en algunes propostes educatives que han passat a parlar de la «pedagogia del llibre» per confrontació a la «pedagogia del text» pròpia de l'escola i del seu entorn (Privet, 1995).

Per què l'heroi medieval?

El treball que es presenta aquí, «*l'heroí medieval*», intenta respondre a algunes d'aquestes entitades. La proposta s'inscriu en el treball per projectes que experimenta des en la temps el Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura de la Universitat Autònoma de Barcelona. Neix del treball és el de la visió de la presència de lògiques i molius literaris que estableixen sortes relacions d'inter textualitat entre un conjunt d'obres determinades. Així, el fet de circumscriure's a una època concreta inclou l'objectiu delèctor de realitzar una primera aproximació mitextual i paratànica a un nivell comú a la literatura europea. El tema de l'«*eroí medieval*» s'adapta perfectament al propòsit de destacar les relacions entre les obres referides a aquest tema en aquest període. Si el d'haver escollit de tractar aquest tema literari, no resulta cap sorpresa com a tal. Els seus avantatges en el treball de la secundària, tals com lo fàcilitat de connexió amb els interessos i amb la necessitat d'equitat pels nens i noies adolescents, han fet que periòdicament hagin arribat sorgint materials i propostes didàctiques al voltant d'aquest tipus d'*heroí*. En el nostre cas, els propòsits generals que han determinat aquesta elecció s'han concretat en una sèrie de treballs que han presidit bàsicament la configuració general del projecte i que responden als punts següents:

- El fet de constituir un nou i nou ú o la literatura europea que codirix l'imaginari colletiu actiu i de personatges argutius i més originals en diferents llengües. Això permet l'assagí de temes que podràn constituir matèria d'ensenyament en l'examplament de les literatures nacionals (apò a l'literatura universal propiciant pels nous currículums de la reforma educativa).
 - Aquesta mateixa qualitat permet veure un projecte propici a la col·laboració entre les d'altres literatures que n'és l'altmissat, ja que algunes parts del projecte podrien ser assegurades per la literatura catalana, insclosa o de

5. Recorrida rápida con el macacito, situándose en un árbol, para que se acostumbre a las siembras de frutería (1973).

Així com en el seu paper d'estudi de la literatura catalana del segle XIX, el Dr. Josep M. Vilaseca i Rovira, va considerar que el poema d'Enric Grau era una obra d'autoritat per a l'estudi de la literatura catalana del segle XIX. El Dr. Vilaseca i Rovira va considerar que el poema d'Enric Grau era una obra d'autoritat per a l'estudi de la literatura catalana del segle XIX.

Le présent rapport a été élaboré par l'Institut de la statistique du Québec et le Bureau d'enquête et d'analyse sur les politiques publiques (BEAP) en collaboration avec le Bureau d'analyse et d'évaluation des politiques publiques (BAEP) et le Bureau d'analyse et d'évaluation des politiques publiques (BAEP) et le Bureau d'analyse et d'évaluation des politiques publiques (BAEP).

llengua estrangera. A-hora estem també la col·laboració amb altres arxius com la ciència o la història de l'art, en una lluita d'intercanvi i inaricet que no per poc accentuen els enfronts, encara que resulti altament edificant.

- El projecte considera fonamentalment en activitats que en lacen la lectura i l'escriptura i que també donen esbudes a través, sobre la llengua oral. La interrelació entre les diferents habilitats lingüístiques està fort adequat, doncs, per a un treball pròpiament d'ús de l'èngua, en l'espai i l'horaari dedicat a l'assoliment d'objectius d'educació lingüística que alhora s'incideixen en la llengua i l'escrivura en els nous currículums.
 - La configuració del projecte ha tingut, en compte, molt especialment, la seva adaptabilitat a situacions diverses d'ensenyament. S'estriuen, així, diverses possibilitats d'ilargada de treball (a través de la divisió en quatre mòduls que poden ser autònoms), de reestablir contacte entre els diferents àrees de llengua, de nivells educatius i de diversitat a l'aula (a través, per exemple, de criteris diferents en la selecció lextua i en l'exigència dels exercicis) i els mitjans utilitzats per a la seva realització (que pot incloure l'ús dels audiovisuals i de recursos d'interacció).

El projecte se centra en la literatura èpica i ns a. segle xv. Devi el temps es
volit permet molt fàcilment la seva amolitació e reorientació. El treball es
vol continuar -o se'n poden substituir algunes parts- amb l'evolució histò-
rica del gènere. Int introducedrà la paròdia dels models, per exemple, o un tre-
ballat de la pervivència actual dels aspectes vistos, o, fins i tot, amb el pas a
d'altres formes de literatura que, com l'audiència s'ajadi, han aconseguit a desplaçar els
vells mestissatges.

A partir d'aquests criteris, els objectius concrets que es proposa assolir el projecte són els desenvolupats s'ha d'arribar al cas en l'apartat 1.

Figure 1

PARA UNES LÈS ESTAPES DE LA VIDA. CEEZ, AIXÍ, DE JERÈS, LIENAT, ENQUANT, LI PROCLAMAD
TRES NOUS D'ESTRE LA REDACCIÓ, DES DE TOTS ELS TRES LLIBRES PRINCIPAL, C'ESTA CONFERÈNCIA,
CONVERGÈNCIES, MIRE, POUVRE, TOTS, MANS DE L'HOMME, SE ALLOUER I
CONFORT, AQUEL INJURIA, ARTA, C'EST LA LIURETA, I, MEDIEVAL, QU'ESTOIS.
UN LÉNSER-ALGOUS, CAL AQUEST, I QUE, EN CE S'ESTANT, TROUVE, UN L'EDAT MEDIEVAL.
AQU'EST, AQUEST, C'EST DE LES FORMES, L'ILLUMINAT, I, PER, SHON, ACTE, DE, L'UN, TUTTE, LE, FONCTION,
LA, LI, JOUS, ARRIVER, LE, MUND, L'ESCOL, DE, MATIER, I, L'UN, I, Q'EST, TRADICION, I, REGRADA, C'EST, LE
LIBRE, I, FORM, LIBERTAT, I, PARADE, I, L'EST, C'EST, UN, TESTAMENT, DE, RETRADE, I, C'EST,
APRENDRE, A, COMPTER, A, TOUT, DE, LE, GÈNE, I, STRATEGIE, I, PLATIQUA.

Planificació del projecte

La base proposada a l'alumnat, per concretar els objectius és l'escriptura col·lectiva d'una nova de cavalleries. El projecte alterna la lectura i el treball a partir de textos, amb l'escriptura dels episodis de la nova i, seguidament, un quíò argumentatiu. El desenvolupament de les activitats inclou exercicis de comprensió dels textos d'escriptura de cípis d'escrits, d'adequació de l'exèc espècific, d'informació sobre el context social i literari de s'atres i de sistematització dels elements. Respecte a la seqüència i temporalitat, l'organització d'un treball d'aquest tipus es presta a la clàssic en dues fases d'execució.

En la primera, els alumnes i els alumnas es familiaritzen amb el projecte, llereixen, analitzen i sistematitzen els coneixements adquirits i plantejant la novel·la que han de realitzar entre tots. La aquesta fase se'n facilita un esquema argumentatiu dividit en quatre grans episodis, subdividits entre tres i cinc unitats d'activitat. A més el quíò que en els episodis va acompanyar d'una selecció de textos i d'una proposta d'activitats destinades a facilitar la comprensió i l'assimilació de les característiques literàries escañides. Al final de cada unitat les activitats realitzades tensemiquen en una etapa de decisió i oci elaborar un esquema de planificació, prou detallat, de la novel·la que hauran d'escriure.

En la segona fase, els alumnes i els alumnas es dividiran en grups de treball i cada grup escriurà els rossins d'una llitra. Es a dir, que si el projecte es realitzar en els seus quatre episodis, el grup classe es dividirà en quatre i es repartiran els episodis entre els. Però també pot limitar-se el projecte a un dels númers i obtenir d'altres versions de l'obra. En el seuel cas, a l'interior de cada grup també pot haver-hi un nou repartiment dels grups en dos o tres alumnes que es dividiran les unitats narratives que constituiran els episodis, de manera que cada dos o tres estudiants es responsabilitzarán d'una tasca d'escriptura que no excedeixi els tres o quatre folis. La imposta de la tasa d'escriptura serà especialment beneficiosa perquè permet que l'elaboració del text es faig i es profunditza en un extrem. S'arriba, així, per fusions successives –primer en el seuel grup i després en el col·lectiu de la classe si es fa una interacció entre tots–, a la realització d'un text llarg, i complex, sense que cada estudiant s'hagi vist enfrontat en una tasca que podria resultar massa llonga i feixa per a més d'ells.

La planificació realitzada durant la primera fase del treball servirà de guia per a la redacció. Naturalment, la pauta pot ser reformulada en el moment d'escriure l'obra, però només si això no suposa una alteració argumental de les parts així d'altres dels altres grups d'alumnes. Quan cada grup ha elaborat el seu escriví es coordinen i es talliquen amb més cura els diferents redactats, es corregeixen i s'asseguera la coherència i la passa a la seva edició i finalització.

El projecte sobre l'heroí medieval que hi ha realitzat es troba aquest curs en fase d'experimentació a diferents centres de secundària. En principi, la intenció que n'hem fet s'adreça al quarters d'ESO i és en aquest nivell on s'està experimentant diferents parts de projecte en les àrees de llengua i literatura catalana i castellana, de moment en la modalitat de curs: l'avançat, també s'ha realitzat una adaptació

per configurar un crèdit variable d'comprendre, extens a partir del treball sobre els textos d'un dels episodis ampliats amb textos exposatius sobre la contextualització històrica del període. Un altre tipus d'experimentació s'ha explotat d'un dels episodis en l'àrea d'anglès de cursos superiors a partir de la selecció dels textos en aquesta llengua⁴.

Els escenaris literaris escoltais per als episodis de projecte són la Bretanya, Provence (a Grècia), la Provence a la península Ibèrica, o bé la castella, en una variant d'aquest episodi que es serveix a les ciutades. Amb el canvi de textos de l'heroí situat al llarg d'aquests escenaris està previst que els alumnes es familiaritzin amb una sèrie de motius literaris ligats a la lliteratura d'hèroe, com ara:

- L'origen noble de l'heroi, la seva infantesa d'inconscient i la revolució de seu origen a través d'un senyal.
- Els diferents tipus de missions encarnades (de recerca, venjança, protecció, el feble, servir el seu rei, ferda, etc.).
- Els feus d'armes (batalles, lluites amb èssers sobrenaturals i combats entre exèrcits).
- Els episodis onírics.
- El compliment de les viures i les obres caritatives (generositat, amor, fidelitat, etc.).
- El nou "reg" com a peripètie de camí de formació i estenar.
- El desenvolupament del pagament de tributs com a pretext de l'acció.
- L'ajuda femenina a l'heroi.
- L'ús de l'egulvuc (de les veles com a escryal, o la usuriació per part dels heros, i.e. ser desembarcada posteriorment).

A banda d'aquests motius, que es reparteixen entre els quatre blocs, cadascun dels quatre escenaris ha estat esvolgit per treballar alguns continguts específics (vegeu el quadre 2 a la pàgina següent). Els uns, perquè els personatges o gènere adjuvats són propis, precisament, d'aquest escenari. D'altres, perquè ofereixen una distribució general dels temes i són condicions per l'ordre argumental. En cada episodi s'ha incloït, a més, un camp d'informació relatiu a un tipus de personatge i a un ambient concret que dissenyació els objectius d'aprenentatge (èxèc i sociocultural de l'època).

El quíò argumentatiu previsiu a la Bretanya l'etapa de formació de l'heroi: talls que acaben segurament ser arribat cavaller. El fet de ser reconegut com un noble provinent del seu feu permet adreçar l'acció a amb l'episodi a la Provence, en l'heroi derrotar l'usufridor i recuperar el territori. I al darrere d'ell d'un regne existent desplaçat a Grècia, on l'heroi desplaçar el regne del tirant als turcs i els canaris a l'illa de Creta. Un conflicte sobre els drets desplaçar l'heroi cap a terra de conquesta, on finalitzar les seves peripècies. Cada bloc, entot, té un possible final, molt consistent, que permet treballar més d'un dels blocs o concretar cada episodi, ome que segueix els següents si es van seguir el projecte.

4. Segons el Comitè organitzador d'avaluació per a reforma educativa a la província.

5. El projecte ha estat impulsat i experimentat per Anna C. Siso, Ana M. Mayol i Miriam Manresa, ex-

CONTINGUTS ESPECÍFICS DE L'ADIB	
• L'adib i la mitologia bretona.	
• Les llegendes de Sant Jordi.	
• A Tàrraco arriben els saracens i s'instal·la la dinastia omà.	
• La crisi dels temps d'Al-Ándalus.	
• Descripció dels temps d'estiu i d'hivern.	
• Història d'un heroi medieval.	
• L'adib i el cristianisme.	
• Els jardins de la ciutat i els jardins.	
• Descripció de la ciutat i els jardins i les seves fortificacions.	
• La ciutat i la cultura musulmana del Mediterrani i la seva influència en la literatura medieval.	
• Mites i llegendes.	
• Recopilitat de personatges fantàstics i la cultura lúrica.	
• La lluita entre la ciutat i la mar i el cristianisme i l'islam.	
• La lluita entre la ciutat i la mar i el cristianisme i l'islam.	
• L'art dels àtols i la seva importància i utilitat.	
• Personalitats i heros que hi han deixat el seu nom.	
• La lluita entre la ciutat i la mar i el cristianisme i l'islam.	
• La lluita entre la ciutat i la mar i el cristianisme i l'islam.	
• La lluita entre la ciutat i la mar i el cristianisme i l'islam.	

Per pensar-se que l'existència d'una sintesi argumental entre a suposada corrupció excessiva i la creativitat dels autors i les autòmnes, que poden sentir-se encetillats o no, un argument que ja els arriba des de fa gairebé quatre. Però en el meu cas, aquella guia és absolutament necessària si es vol confeccionar el treball als alumnes, arribant a confeccionar productes que els gratifiqui amb escrivir en l'esfera invertida. Partir d'un esquema ja donat o més estableix un temps dedicat a l'acord entre l'autor i l'alumnat que faciliti una creació dispersa en una demanda de errancí més oberta i fàcil que l'autor, però es resulta cap a assegurar-se d'acord en un projecte que no oblide el criteri de la errancia i dels nous i les noves. D'allà la bona, i no perdeteminar els redenominaments centrats en la mitologia d'època i ajustar la proposta de treball textual a ell, que els alumnes necessitaran en la seva producció escrita, de forma que el que pescen en la g. curricular motivació es perllongue en la realitat del treball real.

Confeccionar un quadre brevi i concís amb abordar un enquadrament de perspectiva històrica respecte a alguns dels valors presents en aquesta literatura. La nostra ilustració es basa en l'origen del gènere i el espíritu multifacètico són valors diferents en aquesta època que resulten obviament assents en l'època medieval. Naturalment, no es tracta de vulnerar la lògica de l'epoca, però si que s'hi poden introduir algunes temes que permetin justament reflexionar els adolescents sobre aquest en el seu i a crear en el un espai en el respecte cap als autòmnes i els que es troben en les noves aules que poden sentir-se incomodades o enguixades de treball. Per això s'ha introduït en l'episodi de Grècia una seqüència sobre el paper crucial de les dones en l'èxit de les gestes, i en el de la Reconquesta s'han organitzat els esdeveniments de manera que el rodatge de la batalla entre els exèrcits no correspongui a un enfrentament entre cristians i musulmans, sinó que s'apropiï la mateixa realitat d'unes banyilles planes d'allunys i graus que fer que l'exèrcit de l'hereu a qui va a ciutat nostra i contra d'una ciutat i la mar a exercir cristià. De la mateixa manera, la tria de textos es tingut en compte aquests aspectes, tot i coruant-los per exemple segons la seva temàtica, i diversos revaloritzant, de la Medieva d'Empúries o textos romans de Alcolea o L'Orlona fets.

La selecció dels textos

La selecció de textos prioritzar els autòmnes romans entre els primers. Es tracta d'oficis de lectures que remarcuin l'ús coincident dels tipus i models literaris i talys que plantezin models per a treball d'escriptura. A part d'aquests propers a la selecció intenta oferir fragments d'obres representatives i importants de cada literatura implicada, des de la versió de *Iliàstria* i *Isolde* de Bédir, al *l'Amor in Blane* de Marçal o el *Contar de l'ío Cid*. Concretament, la selecció realitzada en aquesta unitat reuneix textos de tradició popular (com el cuvy de Biatoray, la filha del diable o Joan de l'ós), de la literatura clàssica (com l'*Odissea*, la *Mèlida*, diversos mitos grecs, les *Mètumorines* d'Ovidi o la tragèdia de *Ariadna*), d'altres seguits com la *Biblia* o l'*Alcorà* poemes provençals (de Guillelm de Berguedà, Peire d'Avinyà o Uc de Girona) i altres altres de la literatura catalana (com el *l'Amor in Blane*, *Cirilo e Güelfo*, les Cròniques de Ramon Muntaner o *El Libre de l'Orde de Cavallers de Ramon II*), de la literatura castellana (com l'*Amoris de Gran*, el *l'Amor de llo Cid*, diversos romances i cançons liques) i d'altres literatures europees (com el *Cicle d'Artur*, els llibres de Maria de Tarragona, el *l'Amor in Isolde* o el mite de *Sigurd*). En la lectura dels textos seleccionats els alumnes saben tan i i tant que s'apareixen en una vingueta o presentacions literàries presents en el referent cultural actual, des de Moisès fins a Lancelet, d'Ariadna a la Fada Morgana o de la Gorgona als dracs.

La tria dels fragments pot fer-se sobre l'obra original, sobre traduccions de prestigi o sobre versions divulgatives, segons la dificultat del fragment escollit, el domini i el nivell dels aprenents i el nivell d'exigència que es vulgui donar a la seva elaboració i a la part. Com hem indicat, aquest punt pot ser justament un dels elements de reglament del projecte en la seva adaptació a un context concret d'aplicació.

Els materials de suport

En qualsevol cas, els alloures han de cuir regir unes línies bibliogràfiques amb la informació del títol, autor, llengua i data d'aparició de l'obra original i amb les dades de l'obra a què pertany el fragment que els han llegit. Les fòxes es pengen en un espai gran de l'Europa medieval, i s'adjudica un enmunt diferent a les fitxes de codaseuna de les lenguilles originals. Aquesta acte sat s'adreça a la visualització i al enunciatori col·lectiu sobre els itineraris de producció i recepció a què alludim així. Es poter veure, així, a quina cultura i a quina època pertany la matèria tractada en una obra a quina literatura, quina relació hi ha entre la llengua de producció i l'estat medieval i, tantó, es seves relacions amb les traduccions o versions que s'han utilitzat, si és el cas. Per exemple, en alguns textos de la matèria de Utrecht, els nous i les noies posen comprovaçó que són treball fragments d'una versió d'un llibre en llatí actual d'altres escriptes en llengua francesa en el segle XII que, a partir de llegendes cítiques, tracten esdeveniments arreu de la història dels bretons i que es referen a un passat mitjà situat al segle VI. Si el treball complementaria una correspondència que assenyali les fronteres dels estats actuals, la comparació entre la relació medieval i l'actual entre les cultures i els estats pot donar encara molt més jo.

Un ús possible del marca és també el d'esbrinar i marcar, amés de colar adjudicat a la Deng, la original de cada obra. "Itinerari" segueix tot l'hàbitat llarg de l'argan que de manera que s'observin els desplaçaments habituals en les noves; es de sovint més.

A banda del mapa i de fixar en què s'ordenen les fitxes bibliogràfiques al final de cada llibre, el projecte contempla a tres materials: dispositius complementaris. Un és l'organització d'una biblioteca (o mediateca) d'auta en què es reuneixen les obres a la dades —en la versió que serà la possible que l'alumnat legirà per seu compte—, altres obres similars, encara que no se'n hagin selecció fragments, i tota mena de lectures (en petit format) sobre el tema, tant siquies relats dels mitos grecs com novel·les estèriques juvenils sobre el període. La biblioteca funcionarà fundamentalment com una 'neutraïtat' paral·lela, però també es podrà utilitzar d'aquesta forma més regidament en el projecte. Per exemple, es podrà preveure sessions de comentari sobre la presència dels tòpics i dels mètodes analitzats en les obres llegendàries o en les pel·lícules vistes. I pot fer-se obligatòria la lectura d'una qualsevol de les obres a l'inici del projecte, per tal que es pugui augmentar la seva representació menta del tex, que són de configurar amb el següent en: d'una obra senzilla, sense l'especificitat d'un treball per fragments.

Un altre tipus de material de suport consisteix en l'existència d'altres fitxers que ofereixen gratuïtament informacions diverses. Pot tractar-se, per exemple, d'un fitxer que ja faciliti l'argumentació comunitària de les altres vistes per satisfacer la curiositat de l'usuari o estalviaix "de la recerca per a l'exercici d'interiorització en el mapa que hem descrit. O també d'altres com un fitxer de cavallers seuçularis especialment suggestius (el cavaller sense nom, El cavaller verd, etc.), un fitxer d'objectes màgics amb informació sobre la seva tradició i l'erèria (els anells, la llança, l'espasa, etc.) o els personatges extraordinaris (la Dona del lac, Merlin, el Minotaure, etc.). Finalment, els fitxers suposen una àmplia iniciació a la ciència i l'explotació dels mitis i les noies. Però, en el moment de la creació de occasions o de la classe d'escriptura, pot

suggerir-se als alumnes i a les alumnes que enriquixin les seves idees amb les operacions dels fitxers, per exemple: per decidir el nom dels cavalets que posen en joc o els tipus d'elements de l'objecte màgic o del monestir que fan d'una segona. En aquest sentit, és també molt útil tenir a més un fitxer de descripciós breus, petites imatges que suggerenix amb especial detall la brutalitat d'una execució o el espatllatge boïts en què es perd un cavaller. Aquest tipus de fitxer suposa un suport molt efectiu per a la millora dels escrits dels alumnes i les alumnes, ja que els ofereix entrades més i més concretes i accions que les estrenys pels textos necessàriament límits que han tractat.

Cada episodi va acompanyat també d'una sèrie de grans imatges que il·lustren en la llengua catalana en aquella part. Les imatges es centren a les estrelles de Paula mentre durant el treball sobre aquell episodi i es etenen per les següents quan cal. Les imatges no només ajuden a viure l'ambient, sinó que s'asseuen descriptivament a la seva descripció i ajuda a desfer-se en la més riquesa i precisió i contribueix al coneixement sobre el context històric.

De fet, els aquests recursos de sòtia, podríen integrar-se en bases de dades informàtiques i en programes que alavancin la recerca d'una àmplia varietat d'útils, des de rústiques medievals fins a exploracions lèxiques o als escenaris, tal com comença a insinuar-se en el tipus d'aplicació que es parla d'introduir per l'aparició de materials digitals en el mercat.

Les activitats d'aprenentatge

Li, exercicis que acompanyen els textos resullen a criteris d'adecuació als objectius, el nivell d'exigència, a la pendentació de l'ajuda i suport per a les tècniques proposades, a la variació i a la potencialitat de l'apprenentatge a què s'adrecen, és a dir, en fet que amb el mínim esforç s'aconsegueix el màxim de rendiment. Així encoratjats, sin'criticis que sembla'n obvios. Però l'anàlisi de resultats materialals i/o les situacions d'ensenyament a les quals i d'ellos extraiem que massa vegades s'obreval·lia del treball dels alumnes i de les clàssiques tècniques repetitives fins a l'aburrament més complet, indefinidament respecte als seus objectius concrets -i no només ver als no's i noles, sinó també per a qui e. prouïsca-, simp empatia i evaluació, o amb poca previsió sobre els ajudes que reueix, i desmés, en la feina que succeeix respecte dels resultats que se'n poneen davant.

La part més important dels exercicis que es presenten en aquest projecte s'eureja a tasques de lectura còmica/critica. La comparació entre les recomanacions dels llibres n'és l'ex trucamental, de manera que la representació artística a través de quadres i la construcció de quelles ressenyes i instruments d'aprenentatge per ajudar a fer-ne l'anàlisi. Així, per exemple, es neix i les poesies busquen de recollir tota la qualitat que el dibuix

6. L'administrador o el seu informatiu sobre l'Estat Major i les reproduccions d'obres d'autor de l'Estat Major són els documents de la seva administració que han d'obtenir una autorització d'ús.

Quadre 3

NOM DE L'HEROI	QUE SONI ELS SEUS PARES	MOTIU DE CÒLITACIÓ DEL MÀRQUET	QUINES SÓN LES SEU PROTECCIÓS	QUINA EDUCACIÓ REP
El Drac				
El Guineu				
El Peix				
El Monstre				
El Aquilat				
El Rei dels Pescadors				

en el quadre 3 descriués de fer la lectura d'una selecció de fragments o col·leccions sobre la infantesa dels cereix.

També s'utilitzen preguntes breves que orientaran la lectura dels textos, així com qüestions que quinen la lectura cas al propòsit concret de l'activitat. Per exemple, un qüestionari estallat que no entienda les estratègies, els moviments d'armes de la batalla del Riuvi que els alumnes hauran de representar materialment en un espai o maqueta. El contrast entre aquesta qüestió i una altra molt més esqueridista, per als nens i les nenes a un exercici en què hauran de canviar volumen o l'explicació de segon text, tot desenvolupant les seves e lipsis's s'ha de partir de recursos i perspectives similars als observats en el primer.

La interpretació dels textos també serà sentit concret a través de la prova de discussions crítiques, ja que la necessitat d'argumentar i el contrast amb l'autor dels continguts i conceptes fa recórrer sobre la lectura i elaborar amb més profunditat la interpretació original. Per exemple, els alumnes hauran d'entrar en la llengua de les llets i se'n posarà a exposar pels textos i escrits per poder discutir què s'autoritza i fer els nens i les nenes d'una sèrie de cincennes imaginats en què la seva ajuda és requerida per dos conflictes simultanis o contradic托s.

La declinació de poemes o la lectura sublien d'enquerides o cartes de batalla introduïx el treball formalitzat sobre la llengua oral, que també hi ha un paper important en les breus representacions que envolten el treball sobre la vida de la corri a la Provència. A nombros de les activitats plurals, però, l'oralitat té un paper essencial al projecte com a instrument de comunicació i discussió de treball entre l'alumnat. Per tal que els nens i les nenes es familiaritzin a més molts més textos que els que han de llegir i a utilitzar, sovint es recorre a la divisió en grups d'a unes. Un cop fet la lectura i el treball, en els dos casos, els alumnes es diran hores i de manera que cada nou grup tingui un component de cada grup anterior. Cada estudiant, da-

vers, narri als altres la història que ha llegit o aporta la informació necessària per fer la nova tasca, per exemple, per explicar quin és com l'assegualada abans.

Un altre tipus d'exercicis remet a la cerca d'informacions encadenades. Per concretizar les obres per buscar informació sobre l'origen, il·lustració, territori o polítics o per exemple, far-se per a la realització de les obres poètiques d'atribuir. El text expositiu té, doncs, una funció no suprimitiva que pot potenciar-se si s'estableix un projecte interdisciplinari si es desvia cap a temes d'aprenentatge de la lectura, d'ús de les fonts d'informació. El mateix sentit d'obtenir informació necessària fita la sistematització lòxica que es presenta en alguns punts i brevis de diversos jocs d'adivinar ('el leme'), definit o de l'ús ouze.

Jo ha querut dir que l'escriptura és un dels fonaments del treball, el que centra la segona part del projecte. Durant la primera part, però, ja queda potencial un aspecte important de l'escriptura com és el de la seva planificació a través de la constant presa de decisions de l'alumnat sobre la novetat futura decisions que han d'anar-se apunyant en quantes petjades a l'aula del tipus que s'inclou a quendre 4.

Aquesta referència constant a la casca posterior d'escriptures contribueix a mantenir tant el sentit general del projecte, com el nivell de 'es activitats que es realitzen. A part d'aquest aspecte, a part central en la lectura i l'aula si també recorre molt sovint a l'escriptura com a instrument potest de l'assentiment de les característiques dels textos. L'initiació i la transformació de models és utilitzada, així, amb m'na abundància en exercicis d'escriptura creativa, de manera que els alumnes han de configurar textos en diversos tipus, com vancans o panyos, o en històries de fàbulas o partir de l'aparellat que a l'atzar d'hora i d'ocasió coneixen per tots dos amb els personatges femenins que els faciliten el treball.

Quadre 4

Ara heu d'inventar el naufragi del vostre heroi i la seva arribada a Bretanya. Amb l'ajut d'aquest quadre podeu planificar el guió. Després d'atribuir a un acord sobre les vostres decisiونs amb tota la classe, les podeu escriure al mural argumental.

Qui va ser la causa de la naufragació?

Quin és el seu entorn quan el naufragi va arribar a la costa?

Quin ajut han de salvar-se del naufragi i de qui prové?

Quins són els seus personatges i de quin color, naturales o fruit d'alguna intuició te hi agradaria que fos?

De quina forma consegueix que els se'n coneixi a cosa personal i a real?

Per qui? Quan? Li han?

Si el projecte es recolza en la seva finalitat, hi ha un cert canvi d'enfocament en les tècniques que es vol realitzar des del primer oïr i dir a narrar. En el primer s'ha donat més importància a la impressió en aquest tipus d'imaginari i tenen més pes les actituds de lectura que familiaritzen amb els seus lògics recurrents. La necessitat de canviar el ritme i la dificultat molt gran de la literatura provençal inclina¹ el següent cap a uns estocaments molt aviat en l'ús en la classe, la imatge i l'oralitat, adop- tant com a eix la representació teatral d'una festa de la cort. En el tercer, 'Imagina' i 'dels contes populars i la mitologia grega', ja coneixen els nous i 'altres, així com l'apparició de monstres i essers extraordinaris, propicien un treball més centrat en la creació l'escària del propi alumne. Una més, les oportunitats d'exercicis que centren l'aprenentatge entre el món existent i la auscultació de la qual cosa part, es creen a la reactualització de jocs d'estrategia i de representació de batalles.

En conclusió, el projecte de l'escola respon a l'intents per buscar formes d'edu- cació literàries que fusionin la motivació i de l'alumne amb objectius concrets d'apre- nentatge, que l'igual als coneixements que els nous i 'altres ja tenen pel teatralisme, en una societat saturada de referents culturals amb la conssecució de naus mentalitats, de coneixements sistematitzats sobre el funcionament de la literatura, que permeti l'interrelació dels objectius lingüístics i literaris, i que sigui més tractable per a la in- corporació real dels coneixements i incitats a l'escola en el coneixement cultural de tots els ciutadans i les ciutadanes un cop n'han sortit. I en aquest procés, totes les experiències i les vues són porpurs.

7

Com ensenyar a escriure el relat històric? Elaboració de dues seqüències didàctiques i evaluació de l'impacte pedagògic que té a l'escola primària¹

Joaquim Dulz

EPSEU Universitat de Ginebra (Suïssa)

La investigació que presentem ha estat concebuda i realitzada amb l'objectiu d'aprofundir en les bases teòriques i metodològiques de l'ensenyament de l'expressió escrita. Comporta tres aspectes diferents:

1. Fer que els coneixements nous en l'ingüística i en psicologia cognitiva relatius a la narració siguin operatius en l'ensenyament de la llengua.
2. Realitzar una investigació en col·laboració amb un grup d'ensenyants.
3. Avançar l'ús pedagògic dels instruments d'actes elaborats a l'escola primària.

Una contribució a la pedagogia del text

Saber escriure constitueix una necessitat absoluta en la nostra societat. El desenvolupament de l'expressió escrita s'ha convertit en un dels objectius prioritaris de les diverses reformes de l'ensenyament de la llengua els últims anys a Europa. Saber

Article publicat a *Avui de Innovación Educativa*, núm. 2, p. 23-28, maig 1992.

1. Investigació finançada i fomentada s'aport del FNSPE (Projecte 11-2540260) i la subvenció del Consell d'Educació del Principat del Català de Ginebra (Suïssa).